

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СМЕТНА ПАЛАТА

**ДОКЛАД ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИЯ
ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ПРЕПОРЪКИТЕ**

от одитен доклад № 0300201119
за извършен одит „Мониторинг и оценка на подхода „Водено от общностите местно
развитие““ за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2019 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

На основание чл. 50, ал. 1 от Закона за Сметната палата, в изпълнение на т. 4 от Решение № 291 на Сметната палата от 03.09.2024 г. за приемане на доклад за резултатите от осъществен контрол за изпълнение на препоръките, дадени по одитен доклад № 0300201119 за извършен одит „Мониторинг и оценка на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2019 г., и Заповед № ПК-03-00-005 от 07.10.2025 г. на заместник-председател на Сметната палата, е извършен контрол за изпълнението на препоръките чрез повторна проверка.

На основание чл. 49, ал. 1 от ЗСП, окончателният одитен доклад е изпратен на министъра на земеделието и храните и изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“, с общо 13 (тринадесет) препоръки, като към 5 (пет) от тях са дадени общо 12 (дванадесет) подпрепоръки, с определен срок за тяхното изпълнение до 30.06.2022 г.

При осъществения през 2024 г. последващ контрол за изпълнение на дадените от Сметната палата препоръки е установено, че:

От дадените към министъра на земеделието и храните 11 (единадесет) препоръки, от които 4 (четири) с общо 10 (десет) подпрепоръки:

- 2 (две) препоръки и 2 (две) подпрепоръки са изпълнени;
- 1 (една) препоръка и 2 (две) подпрепоръки са в процес на изпълнение;
- 4 (четири) препоръки и 3 (три) подпрепоръки не са изпълнени;
- 2 (две) подпрепоръки са изпълнени частично;
- 1 (една) подпрепоръка не подлежи на изпълнение.

От дадените към изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ 2 (две) препоръки, с 2 (две) подпрепоръки:

- 1 (една) препоръка не е изпълнена;
- 1 (една) подпрепоръка е в процес на изпълнение и
- 1 (една) подпрепоръка не подлежи на изпълнение.

Докладът за резултатите от осъществения последващ контрол е приет с Решение № 291 на Сметната палата от 03.09.2024 г. и на 01.10.2024 г. е изпратен на министъра на земеделието и храните¹ и на изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“² за сведение и предприемане на действия за изпълнение на неизпълнените, частично изпълнените и препоръките в процес на изпълнение.

Повторната проверка има за цел да се установи съответствието между дадените препоръки в одитния доклад по чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата, получената информация от одитираните организации и действително предприетите мерки и извършени действия за изпълнението на неизпълнените, частично изпълнените и препоръките в процес на изпълнение.

¹ Писмо изх. № 04-09-13#1 от 01.10.2024 г. на председателя на Сметната палата до министъра на земеделието и храните;

² Писмо изх. № 70-00-25#1 от 01.10.2024 г. на председателя на Сметната палата до изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“;

РЕЗУЛТАТИ

I. При осъществения контрол за изпълнението на препоръките към министъра на земеделието и храните чрез повторна проверка се установи:

1. По Препоръка 1: *За да се осигури в максимална степен интегриране на информацията относно изпълнението на мерките и дейностите, финансирани със средства от ЕЗФРСР, да се предприемат действия за ускоряване на процесите по изграждане на:*

1.2. *Информационния модул за мониторинг като част от ИСАК, с оглед през следващия програмен период да бъде въведен в действие.³*

Подпрепоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.4.3. от одитния доклад, че в ПРСР 2014-2020 г. е предвидено изграждане на информационен модул за наблюдение, като част от информационната система на ДФЗ-РА, с възможности за отчитане в реално време на всички индикатори по индикаторен план и резултата от изпълнението на мерките. Целта е автоматично извеждане на достоверни стойности за тяхното изпълнение, включително индикаторите за резултат, за продукт, финансовите и целевите индикатори и индикаторите от рамката за изпълнение. Разработването на информационния модул за мониторинг следва да се извърши от ДФЗ-РА, съгласувано с УО.

Към края на м. април 2020 г. модулът за автоматично извеждане на показателите за финансов и индикаторен напредък е в процес на изграждане. До звено ИСАК в ДФЗ е изпратена утвърдена заявка за изграждане на автоматизиран модул, с уточнени параметри по различни мерки от ПРСР. Взето е решение заявката за модула да се препрати за съгласуване и изпълнение от външен изпълнител. Според ДФЗ-РА проблем в изграждането на модула е структурата на събираните данни, което налага ръчната им обработка и невъзможността към посочения период процесът да бъде автоматизиран.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките е установено, че подпрепоръката е в процес на изпълнение, тъй като:

- Съгласно измененията в ЗПЗП интервенциите по СПРЗСР 2023 – 2027 г. няма да се обработват по реда на ЗУСЕФСУ, т. е. в ИСУН 2020, с изключение на подхода ВОМР. В тази връзка по преценка на ДФЗ-РА е нецелесъобразно, включително финансово, да бъдат изградени интерфейс и модул между ИСУН 2020 и ИСАК. С изменението на ЗПЗП от 01.01.2023 г. е предвидено ДФЗ-РА, съгласувано с УО на СПРЗСР 2023 – 2027 г., да създадат Електронна информационна система, съдържаща информация относно изпълнението на Стратегическия план. Информацията е необходима за наблюдение и докладване на изпълнението на СПРЗСР 2023 – 2027 г., за наблюдение на напредъка по заложените цели и целеви стойности, вкл. информация за всеки ползвател на помощ и операция. Заедно с разработването на информационната система (ЕИС) на ДФЗ-РА за периода 2023-2027, Разплащателната агенция, съгласувано с УО, следва да разработи и информационен модул за мониторинг.

- Според ДФЗ-РА е извършено подобрене на наличните в ИСАК клонове, в които се попълват данните за наблюдение и оценка по подадените искания за плащане, като клоновете са допълнени с необходимата за отчитането информация и са максимално автоматизирани. Информацията, необходима за изготвяне на справки за отчитане на показателите за финансов и индикаторен напредък, се изтегля от клоновете автоматизирано в регистри.

- Съгласно Устройствения правилник на ДФЗ-РА за прилагането на интервенциите по СПРЗСР 2023 – 2027 г. е създадена нова дирекция „Мониторинг, докладване и оценка“, която да обобщава всички данни относно изпълнението на Стратегическия план, които са

³ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.4.3 от одитен доклад № 0300201119 за извършен одит „Мониторинг и оценка на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2019 г., приет с Решение № 154 от 14.06.2021 г. на Сметната палата (Протокол № 23)

необходими за мониторинга и оценката, и по-специално за наблюдението на напредъка към заложените цели и целеви стойности.

Към 27.09.2023 г. от дирекцията са предприети действия по организиране на изграждането на система, която да позволява извличането на наличните данни от ИСАК в предварително дефинирани справки, които все още не са окончателно фиксирани от страна на МЗХ, и да генерира годишния доклад за качеството на изпълнението по чл. 134 от Регламент 2021/2115. Предвижда се да има модул, в който да се обобщават всички данни, предоставени по време на заявяването и плащането, кодирани от оперативните дирекции съгласно относимите им показатели за мониторинг, отчитане и т.н., както регламентите предвиждат.⁴

За изпълнение на подпрепоръката, с писмо от 23.10.2025 г. изпълнителният директор на Държавен фонд „Земеделие“ посочва, че за изграждане на „Информационен модул за мониторинг като част от ИСАК, с оглед през следващия програмен период да бъде въведен в действие“, със заповед на изпълнителния директор на ДФЗ⁵ е възложено на всички дирекции, прилагащи интервенции от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. (СПРЗСР), включително и дирекция „Финансова“, да съберат и да предоставят всички необходими данни за изготвянето на Годишния доклад за качеството на изпълнение на Стратегическия план, във връзка със задълженията на Държавен фонд „Земеделие“ по чл. 134 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета⁶, в това число и дезагрегираните данни за интервенциите и бенефициентите, съгласно изискванията на чл. 9 и чл. 10 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1475 на Комисията⁷.

В тази връзка е изградена секция „Наблюдение и докладване на СПРЗСР“ на следния адрес: <https://isac.dfz.bg/iacsprod/f?p=230:30:6655968124796::NO>, където се трансферира, съхраняват и обобщават всички данни, предоставени от прилагащите дирекции.⁸

При извършена проверка на място в Държавен фонд „Земеделие“ се установи, че е изградена секция „Наблюдение и докладване на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. (СПРЗСР)“ за ИСАК-базираните интервенции от развитие на селските райони.

Подадена е заявка за създаване на структура – Регион „Докладване на ЛИДЕР/ВОМР“ за въвеждане на данни от външни файлове, прехвърляне в модула за „Наблюдение и докладване“ и генериране на файл за докладване на ЛИДЕР/ВОМР.

Предвидено е подсекцията да е организирана в три свързани подраздела и да включва структуриране на моделна схема за данни, съгласно елементите от файлове относно:

- Идентификация на МИГ;
- Данни, свързани с дейностите на МИГ;
- Данни, свързани с финансирането на МИГ.

За всеки един от показателите е определен типа на данните, предвидено е извършване на проверка на данните и възможност за филтриране по финансови години, както и за всеки един от показателите. Данните следва да се експортират в EXCEL с възможност за

⁴ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119 за извършен одит „Мониторинг и оценка на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2019 г., приет с Решение № 291 от 03.09.2024 г. на Сметната палата (Протокол № 31)

⁵ Заповед № 03-РД/4875 от 12.10.2023 г. на изпълнителния директор на ДФЗ

⁶ Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013;

⁷ Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1475 на Комисията от 6 септември 2022 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на оценката на стратегическите планове по ОСП и представянето на информация за мониторинга и оценката;

⁸ Одитно доказателство № 2

генериране във формат „.xml“, съвместим със системата SFC2021⁹ и да се зареждат от файлове с разширение „.csv“ или „.xlsx“.¹⁰

Предвидено е да покриват напълно изискванията, заложи в европейското законодателство за изготвяне на годишния доклад за качеството на изпълнението.

Към 07.11.2025 г. ДФЗ не разполага с данни за интервенции, свързани с подхода ЛИДЕР/ВОМР, тъй като по тях няма извършени плащания през финансова 2023 и 2024 година.¹¹

Подпрепоръка 1.2. е в процес на изпълнение.

2. По препоръка 2 : *С цел да се ускори процеса по събиране и обработване на систематизирана информация за изпълнението по подхода ВОМР, включително при необходимост, да се инициират промени в ИСУН 2020, с които да се осигурят:*

2.2. *Възможност на управляващите органи на програмите, финансиращи подхода ВОМР, ДФЗ-РА и местните инициативни групи за директно извеждане на информация за всяка конкретна МИГ, в т. ч. процедурите за безвъзмездна финансова помощ, проектни предложения, сключени договори, изплатени средства и индикатори по години и програми, финансиращи подхода, в т. ч. индикатори за цялостно изпълнение на стратегиите за местно развитие.*¹²

Подпрепоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.2.3 и т. 2.1.5.2 от одитния доклад, че към 28.05.2020 г. вариантът за визуализация на въведената информация в ИСУН 2020 не предлага самостоятелно извеждане на подхода ВОМР. Заложената структура в ИСУН 2020, по която се въвежда информация, следва нормативно установената и одобрената от ЕК структура на всяка програма, като към 28.05.2020 г. „ниво стратегия за ВОМР/МИГ“ не е обособено самостоятелно в програмите.

Генерирането на справка за договорите по стратегиите за ВОМР на всички МИГ по съответната програма е чрез експорт в „Ексел“ и филтриране на договорите с наименование МИГ, тъй като справката съдържа информация за цялата програма. Посочените генерирани справки чрез експорт в електронни таблици е необходимо допълнително да бъдат обработени извън ИСУН 2020, тъй като при експортирането на данните, приложените филтри не функционират, което е потвърдено и от всички оперативни програми, вкл. и от отговорното структурно звено за прилагането на подхода - отдел ВОМР.

В публичния модул на ИСУН 2020 отново чрез възможностите за обработване на данни в „Ексел“ и при обособяването на МИГ като наименование за всяка процедура, могат да се филтрират процедурите на МИГ, което пречат за своевременното осигуряване на надеждна и точна информация за целите на координирано управление на подхода.

Местните инициативни групи нямат достъп до функционалните възможности на ИСУН 2020 за систематизиране и обработване на информация за целите на изготвянето на доклади, отчети, справки и др., за изпълнението на стратегията за ВОМР. Информацията се събира и обобщава от екипите на МИГ ръчно или чрез използване на софтуерни продукти, вкл. по начин, ангажиращ ресурси и време.

Уверението на дирекция ЦКЗ в Администрацията на Министерски съвет е, че към 28.05.2020 г. е предвидено въвеждане на нова функционалност, чрез която в публичния модул на ИСУН 2020 ще се извежда информация за всяка конкретна МИГ в т. ч. процедурите за безвъзмездна финансова помощ, договорените средства и финансираните проекти.

⁹ SFC2021 е електронната система за обмен на данни за всички официални обмени на информация между държавата членка и Комисията относно управлението на европейските фондове, съгласно член 69, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и финансови правила за тях, както и за Фонда „Убежище, миграция и интеграция“, Фонда „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансово подпомагане на управлението на границите и визовата политика.

¹⁰ Съгласно изискванията на чл. 16 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1475 на Комисията от 6 септември 2022 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на оценката на стратегическите планове по ОСП и представянето на информация за мониторинга и оценката

¹¹ Одитни доказателства № 2, №4 и №5;

¹² Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.2.3 и т. 2.1.5.2 от одитен доклад № 0300201119

Допълнително, в процес на разработване е и нова справка, в публичния модул на ИСУН 2020, отнасяща се до проектите на МИГ по програмите с финансиране по подхода ВОМР. Справката ще предоставя възможност за филтриране за период по години, оперативна програма и конкретен МИГ и ще съдържа параметрите на информацията, необходима за изготвянето на годишните доклади от МИГ.

От ИСУН 2020 ДФЗ-РА извежда справка относно мониторинга на изпълнението на индикатори от договори по оперативни програми, с данни за наименование, вид и тип на индикатора, мярка, базова стойност, целева стойност, верифицирана стойност, за мерките, включени в стратегиите за ВОМР. След допълнителна обработка, генерираната информация се систематизира по МИГ във формат „Ексел“.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките е установено, че подпрепоръката е в процес на изпълнение, тъй като:

- В публичния модул на ИСУН 2020 е създадена нова функционалност, чрез която се извежда информация за всеки конкретен МИГ, в т. ч. обща информация и контакти за всяка организация, финансова информация (бюджет на организацията, стойност на обявените процедури, стойност на подадените проектни предложения, стойност на сключените договори за БФП, реално изплатените суми по проекти, подадени по процедурите), информация за обявените процедури за БФП и препратка към представяне на финансираните проекти;

- Разработени и внедрени в публичния модул са четири справки, относно проектите на МИГ по оперативните програми, финансиращи подхода ВОМР - „Проекти МИГ“, „Изпълнение на ВОМР“, „Реално изплатени суми“, и „Индикатори“, с оглед осигуряване на отчетност и прозрачност. В справката за индикаторите се извеждат данни само за индикаторите по програмата/процедурата.

Според дирекция ЦКЗ в АМС информацията в публичния модул на ИСУН 2020 се обновява в реално време, с въвеждането ѝ от компетентните органи във вътрешната среда.

- Информация за индикатори за цялостно изпълнение на Стратегиите за местно развитие не е налична в ИСУН 2020, тъй като не е въведена от УО на ПРСР или от ДФЗ, въпреки наличието на техническа възможност, по мнение на дирекция ЦКЗ. В тази връзка, УО на ПРСР/ СПРЗСР посочва, че през програмен период 2023-2027 г. индикаторите ще бъдат унифицирани и представени в Насоките за кандидатстване и МИГ ще попълват стойностите при кандидатстване в ИСУН 2020.¹³

Във връзка с настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г. заместник-министърът на земеделието и храните посочва, че в програмния период 2023 – 2027 година в процедурата по одобрение на МИГ, кандидатите МИГ въвеждат директно в ИСУН индикаторите за цялостно изпълнение на стратегиите за ВОМР, като Управляващият орган на Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023- 2027 г. (УО на СПРЗСР) е задал задължителните индикатори, които МИГ следва да включи. В тази връзка, цялата информация ще е въведена в ИСУН и ще може да се ползва от УО на СПРЗСР, ДФЗ и МИГ. По отношение на информацията по процедури, сключени договори, изплатени средства, ИСУН позволява извличане на справки.¹⁴

Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ, както и плащанията, верифицирането или сертифицирането на разходите по подхода ВОМР, финансиран от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), следва да се извършват при условията и по реда на ЗУСЕФСУ¹⁵, доколкото друго не е предвидено в др. европейски и национални нормативни актове.¹⁶

¹³ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119, приет с Решение № 291 от 03.09.2024 г. на Сметната палата (Протокол № 31)

¹⁴ Одитно доказателство № 1

¹⁵ Закон за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (загл. изм. - ДВ, бр. 51 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.), обн. ДВ, бр.101 от 22 Декември 2015г., посл. изм. бр. 84 от 6.10.2023 г., в сила от 6.10.2023 г., бр. 102 от 8.12.2023 г.

¹⁶ Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски

На основание ЗУСЕФСУ¹⁷, Министерският съвет следва да определя правила за прилагане на подхода ВОМР за съответния програмен период.

С Постановление № 494 на Министерския съвет от 30.12.2024 г.¹⁸ са определени правилата за прилагане на подхода за програмен период 2021-2027 г., които включват:

- условията и реда за финансиране на подхода ВОМР, включително за допълващото финансиране за изпълнение на стратегиите за ВОМР, изпълнявани от местни инициативни групи (МИГ);
- създаване и функциониране на механизъм за координация по прилагането на подхода ВОМР;
- реда на подбор, оценка, изпълнение и мониторинг на стратегиите за ВОМР;
- реда за подбор на проектни предложения и предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), оценка, изпълнение и мониторинг на проекти към стратегиите за ВОМР.

Управляващият орган на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 (СПРЗСР), ДФЗ, МИГ и бенефициентите са задължени да въвеждат, събират и систематизират коректна и достоверна информация в ИСУН относно подбора и изпълнението на стратегии за ВОМР и дейностите по изпълнението, управлението, наблюдението, оценката и контрола на проектите съобразно своите отговорности.¹⁹

Със Заповед № РД09-173 от 25.02.2025 г., изменена със Заповед № РД09-518 от 23.05.2025 г. на ръководителя на Управляващия орган на СПРЗСР²⁰, са утвърдени Насоки за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-1.001 „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ за подбор на стратегии за Водено от общностите местно развитие (ВОМР) за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по интервенция П.Ж.5²¹ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г.²²

Стратегия за ВОМР се подава чрез формуляр за кандидатстване в ИСУН.²³

При извършване на проверка на място в МЗХ от одитния екип е установено, че индикатори по стратегиите за местно развитие се въвеждат от кандидатите.²⁴ Пълна информация за всички индикатори по СМР като обща справка не може да се генерира на този етап, тъй като процедурата е в процес на оценка на проектните предложения, но с въвеждането на индикаторите са осигурени условия за получаване тази информация за стратегиите, които ще бъдат одобрени за финансиране.²⁵

Подпрепоръка 2.2. е изпълнена.

3. По препоръка 3. *Да се осигури достъп на служителите на отговорното структурно звено за прилагане на подхода ВОМР към Управляващия орган на Програмата за развитието на селските райони до ИСАК.*²⁶

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.4.3. от одитния доклад, че за целите на мониторинга на подхода ВОМР, достъп

фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 и Регламент (ЕС) 2021/216 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013, в Закона за подпомагане на земеделските производители или в акт по неговото прилагане

¹⁷ Чл. 28, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ;

¹⁸ Постановление № 494 на Министерския съвет от 30.12.2024 г. за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 – 2027 г., Обн., ДВ, бр. 1 от 03.01.2025 г., в сила от 03.01.2025 г.

¹⁹ Чл. 48 от ПМС № 494 от 2024 г.

²⁰ Одитни доказателства № 1 и № 3

²¹ „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“

²² <https://eumis2020.government.bg/bg/s/Procedure/Info/675b2caf-ddcb-4716-809f-b986a404a006>

²³ Чл. 17, ал. 1 от ПМС № 494 от 2024 г. и т. 26 от Условия за кандидатстване по процедура

²⁴ Одитни доказателства № 3 и № 6

²⁵ Одитно доказателство № 6

²⁶ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.4.3. от одитен доклад № 0300201119

до ИСАК е предоставен само на част от служителите от УО на ПРСР 2014-2020 г. Служителите на отдел ВОМР в УО на ПРСР нямат достъп до модулите на ИСАК и възможност за генериране на справки по определени критерии, независимо че отделът е отговорно структурно звено за прилагане на подхода. Информацията от ИСАК, необходима за мониторинга на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие” се изисква и предоставя от ДФЗ-РА с писма. От ДФЗ-РА се изпращат на УО на ПРСР и ежемесечни справки с основни данни за напредъка, в т. ч. по подмярката.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките е установено, че препоръката не е изпълнена, тъй като независимо от провежданата кореспонденция между МЗХ и ДФЗ, проблемът не е решен и служителите на отдел ВОМР нямат достъп до ИСАК.

Във връзка с настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г., заместник-министърът на земеделието и храните посочва, че са предоставени пароли на експертите от отдел ВОМР за вход в ИСАК за четене на определени полета. Служителите от отдел ВОМР са получили на 16.10.2024 г. по служебната електронна поща пароли за достъп до системата ИСАК, като изпълнителният директор на ДФЗ-РА е информирал с писмо № 10-852/21.10.2024 г., Ръководителя на УО на ПРСР 2014 - 2020 г. за осигурения достъп.²⁷

Препоръка 3 е изпълнена.

4. По препоръка 4 *При изпълнението на мерки и дейности, финансирани със средства от ЕСИФ, при одобряването на стратегии за ВОМР за програмния период 2021-2027 г., в указанията за одобряване на стратегиите да се включат изисквания, с които да се осигури обвързаност между наименованието и целевите стойности на индикаторите за цялостно изпълнение на стратегиите за ВОМР и индикаторите по мерки от финансиращите програми.*²⁸

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 1.1.3.2. от одитния доклад, че някои от индикаторите за „цялостно прилагане на стратегията за ВОМР“ не кореспондират като стойност с индикаторите по съответните мерки от програмите, участващи във финансирането на стратегията. Например, в една от стратегиите за индикатор „население, което се ползва от подобрените услуги“ е заложена целева стойност 15 000, която ще се постигне от изпълнението на индикаторите по две мерки, но общата стойност на индикаторите по двете мерки е 22 000. В друга стратегия за ВОМР от извадката, като индикатор за цялостно прилагане е планиран - „брой създадени работни места“ 55 бр., който ще се постигне, чрез изпълнението на индикаторите по мерки от две оперативни програми. Общата стойност на индикаторите от мерките е 27 бр. В трета стратегия за ВОМР по същия индикатор за цялостно прилагане са предвидени 40 бр., изпълнението на които е по мерки от две оперативни програми и общата стойност е 84 бр. Липсата на връзка между индикаторите за цялостно изпълнение на стратегиите с индикаторите по мерките на оперативните програми, чрез които се изпълняват стратегиите, поражда въпроси относно коректното планиране и съответно залагането на най-подходящите индикатори за измерване на целите на стратегията и отчитане на приноса на мерките по отделните програми към стратегията.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките е установено, че препоръката е в процес на изпълнение. Със Заповед № РД09-524 от 19.05.2023 г. на заместник - министър на земеделието и Управляващ орган на СПРЗСР 2023-2027 г. са утвърдени указания към МИГ за изискванията към стратегиите за ВОМР в частта на СПРЗСР 2023-2027 г. В подраздел 4; Раздел II „Изисквания към стратегиите за ВОМР“ от указанията е посочено, че стойностите на всички индикатори по мерките следва да бъдат определени

²⁷ Одитно доказателство № 1

²⁸ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 1.1.3.2. от одитен доклад № 0300201119

реалистично, да са проверими и да са в съответствие с целите и приоритетите на стратегията за ВОМР. Въведено е и изискване сборът от индикаторите за резултат по отделните мерки да съответства на стойността в индикаторите за резултат за цялостно изпълнение на СВОМР. Документът е разработен във връзка с прилагането на интервенция „П.Ж.5 - Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от СПРЗСР 2023 – 2027 г. и има за цел да подпомогне местните инициативни групи в подготовката и разработването на техните стратегии за ВОМР. Указанията съдържат насоки и конкретни изисквания към стратегиите, получаващи подкрепа от ЕЗФРСР, за допустими мерки, дейности, разходи и др.

От УО се посочва, че в проекта на Насоки за одобряване на стратегиите за ВОМР за новия програмен период са включени унифицирани индикатори за цялостно изпълнение на стратегията за ВОМР, които са съгласно изискванията на ЕК и ще бъдат задължителни за МИГ, но проекта на Насоки не е предоставен на одитния екип.²⁹

При настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките е установено, че за програмен период 2021 – 2027 година обществените отношения, свързани с прилагане на подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР) и усвояване на европейските средства, предвидени за подхода, са определени с Постановление № 494 на Министерския съвет от 30.12.2024 г.³⁰

През новия програмен период 2021-2027 г. моделът за реализиране на подхода ВОМР се променя от многофондов, прилаган през периода 2014-2020 г. на еднофондов, финансиран от ЕЗФРСР.³¹ Програма „Развитие на човешките ресурси“, Програма „Околна среда“, Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ и Програма „Образование“ предоставят допълващо финансиране под формата на безвъзмездна финансова помощ, която се предоставя от ръководителя на съответния управляващия орган.³² В Насоките за кандидатстване на процедура за подбор на Стратегии за ВОМР, организирана от УО на СПРЗСР следва да се посочва допълващото финансиране от четирите програми от Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейски социален фонд + (ЕСФ+) и да са приложени утвърдени от ръководителите на УО на четирите програми указания с изисквания относно осигуряването на допълващо финансиране, вкл. и индикатори.³³

В т. 7 „Индикатори“ от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-1.001 „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“, утвърдени от управляващия орган на СПРЗСР 2023-2027 г. са посочени изискванията към индикаторите, които следва да бъдат включени в стратегиите за ВОМР.

Всеки индикатор трябва да бъде количествено определен като стойностите на индикаторите следва да бъдат определени реалистично чрез аналитични методи, т.ч. социално-икономически анализи на територията, анкетни проучвания, натрупан опит в изпълнение на стратегията за ВОМР и др. Стойностите на индикаторите следва да са проверими и да са в съответствие с целите и приоритетите на стратегията за ВОМР. Местните инициативни групи следва да впишат източниците на информация (проектни предложения), от които може да се провери степента на постигане на различните индикатори.

Всяка МИГ следва да включи най-малко един от петте основни индикатори за резултат във всяка мярка от СВОМР, финансирана със средства от ЕЗФРСР в зависимост от нейните специфики и очакваните ефекти от нейното изпълнение. МИГ могат да включват и допълнителни специфични за съответната Стратегия за ВОМР индикатори за резултат по всяка мярка.

²⁹ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

³⁰ за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 – 2027 г. - обн., ДВ, бр. 1 от 03.01.2025 г., в сила от 03.01.2025 г.

³¹ Одитно доказателство № 1

³² Чл. 9, ал. 1 и ал. 2 и чл. 17, ал. 1 и 2 от ПМС № 494 от 2024 г.

³³ Одитно доказателство № 3

В стратегия за ВОМР, която е приложение към формуляра за кандидатстване, МИГ включва и специфични индикатори.

Индикаторите се избират от МИГ, за да измерват постигането на целите на Стратегията за ВОМР. Те трябва да са избрани по начин, позволяващ проследяването на напредъка в изпълнението на дейностите и резултатите от прилагане на стратегията за ВОМР, в рамките на система за текущ мониторинг и оценка, разработена и прилагана от МИГ. Тази система трябва да включва всички дейности за мониторинг и оценка.

В стратегиите за ВОМР следва да се избера:

- Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места (изходни (за изпълнение/продукт) и за резултат);
- Индикаторите по мерки (изходни (за изпълнение/продукт) и за резултат).

В случай, че има допълващо финансиране на Стратегиите за ВОМР от програмите от ЕФСУ, към Условието за кандидатстване са приложени утвърдени от ръководителите на УО на четирите програми указания с изисквания и формуляри, които следва да се попълват от МИГ при кандидатстване, като част от изискванията са и по отношение на съответните за конкретната програма индикатори.³⁴

Предвид прилагане на новия модел за еднофондово финансиране от ЕЗФРСР, с допълващо финансиране от други програми от ЕСФУ, не е необходимо да се включат изисквания, с които да се осигури обвързаност между наименованието и целевите стойности на индикаторите за цялостно изпълнение на стратегиите за ВОМР и индикаторите по мерки от допълващите програми.

Препоръка 4 не подлежи на изпълнение.

5. По препоръка 6. *С цел осигуряване дейността на МИГ за извършване на оценки на изпълнението на стратегии за местно развитие съгласно изискванията на чл. 34, т. 3, б. „ж“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013:*

6.1. *Да се разработят и утвърдят правила/ указания/ насоки за дейността на МИГ в областта на оценките на стратегии за местно развитие (планиране, извършване и докладване), с които да се определят общи изисквания по отношение на процедурите по планиране, възлагане, извършване, приемане и одобряване на оценките, както и за подбор на оценители.*³⁵

Подпрепоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел II., т. 1.1.2. и т. 1.2.2. от одитния доклад, предвид отсъствието на:

- изисквания за условията и реда за извършване на дейности по оценки на изпълнението на стратегии за ВОМР от МИГ на национално ниво;
- указания/насоки, съдържащи изисквания към изпълнителите (вътрешни или външни), квалификация и опит в оценяването, примерни оценителни въпроси и техническо задание за оценки, докладите от оценките и др.

В одитния доклад е констатирано, че отсъствието на правила и процедури, определени в нормативните или вътрешни актове, които да определят реда и начина за извършване на оценки на изпълнението на стратегии за местно развитие от МИГ води до различно разбиране и прилагане на дейностите, свързани с оценката, според практиката, възможностите и капацитета на местните инициативни групи.

Подпомагането от страна на УО на ПРСР 2014-2020 само чрез срещи с представители на МИГ и препращане на документи на ЕК не осигурява ефективното и ефикасно извършване на оценката на стратегиите за ВОМР от МИГ. По този начин се създава риск за получаване на навременна и качествена информация за нуждите на управление на стратегиите, идентифициране на пропуски и предприемане на адекватни действия за тяхното коригиране.

³⁴ Одитни доказателства № 1 и № 3

<https://eumis2020.government.bg/bg/s/Procedure/Info/675b2caf-ddcb-4716-809f-b986a404a006>

³⁵ Част „Констатации и оценки“, Раздел II., т. 1.1.2. и т. 1.2.2. от одитен доклад № 0300201119

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките, подпрепоръката е оценена като частично изпълнена. Установено е, че на 01.06.2022 г. от отдел BOMP на МИГ е изпратен документ „Оценка на BOMP – наръчник за МИГ и МИРГ“. В писмото се посочва документът да се използва като указание при извършване на оценките на стратегиите за BOMP, с цел изпълнение на изискванията на чл. 34, т. 3, б. „ж“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Наръчникът е разработен от отдел за подкрепа „Мониторинг и оценка в областта на рибарството и аквакултурите“ (FAME) и отдел за подкрепа „Европейската мрежа на рибарските райони“ (FARNET). Европейската мрежа за рибарските райони обединява местни групи за действие в областта на рибарството, управляващи органи, граждани и експерти от целия ЕС, за да работят за по-устойчивото развитие на рибарството и крайбрежните райони. Отделът за подкрепа на FARNET е екип за техническа помощ, създаден от Европейската комисия за подпомагане на прилагането на BOMP, в рамките на ЕФМДР. FAME подкрепя Европейската комисия и страните от ЕС в изграждането на капацитет за всички компоненти на общата система за мониторинг и оценка и гарантира, че съществуват ефективни и ефикасни системи, предоставящи информацията, изисквана от Регламента за общоприложими разпоредби и Регламента за ЕФМДР.

Въпреки, че наръчникът е под редакцията на Генерална дирекция „Морско дело и рибарство“ на ЕК, в публикацията се заявява, че тя не носи отговорност за точността на данните, съдържанието или възгледите, изразени от определени членове. Европейската комисия не е приела или по какъвто и да е начин одобрила каквото и да било становище, публикувано в тази публикация, и на изявленията не трябва да се разчита като на становища на Комисията или на Генералната дирекция по морски въпроси и рибарство.

Наръчникът съдържа четири глави - планиране на оценките; събиране и мониторинг на данни; прилагане на оценката на практика и използване на констатациите. Наръчникът има за цел предоставяне на лесни за използване инструменти и методи, заедно с примери от различни МИГ и МИРГ в Европейския съюз, които могат да служат като насоки за оценката на BOMP.

С предоставянето на наръчника се подпомага дейността на МИГ, но доколкото документът съдържа общи, принципни насоки на авторите, препращането към него не отменя необходимостта от конкретен вътрешен документ, с които да се определят на национално ниво общи изисквания по отношение на процедурите по планиране, възлагане, извършване, приемане и одобряване на оценките, както и за подбор на оценители.³⁶

При настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките е установено, че извършването на оценки на изпълнението на Стратегии за местно развитие чрез подхода BOMP отново е включено като задължение на МИГ, на основание европейските и национални нормативни актове, действащи през новия програмен период 2021-2027.³⁷

Постановление № 494 на Министерския съвет от 30.12.2024 г., с което се определят правилата за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021-2027, съдържа изрична разпоредба за утвърждаване от ръководителя на УО на СПРЗСР на указания за извършване на мониторинг на стратегиите за BOMP от МИГ.³⁸

В изпълнение на подпрепоръката, с писмо от 23.10.2025 г., от заместник-министъра на земеделието и храните са представени разработени указания за извършване на оценки от местни инициативни групи на стратегии за BOMP, финансирани от СПРЗСР 2023 – 2027 г. и проект на заповед за тяхното утвърждаване. Указанията включват общи изисквания по

³⁶ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

³⁷ Чл. 33, параграф 3, буква „е“ от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския Парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и ПМС № 494 от 2024 г. за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 – 2027 г.- обн., ДВ, бр. 1 от 03.01.2025 г., в сила от 03.01.2025 г.

³⁸ Чл. 33, ал. 2 от ПМС № 494 от 30.12.2024 г.

отношение на планиране от страна на МИГ на мониторинга и оценките на стратегиите за ВОМР; извършване на оценка и използване на резултатите от оценката.³⁹

До приключване на повторната проверка за изпълнение на препоръките, указанията не са утвърдени от ръководителя на УО на СПРЗСР.⁴⁰

Подпрепоръка 6.1. е в процес на изпълнение.

*6.2. Да се проведат обучения на МИГ за извършване на оценки за изпълнение на стратегии за ВОМР.*⁴¹

Подпрепоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел II., т. 1.1.2. от одитния доклад, че през периода 2015 - 2019 г. не са провеждани обучения на МИГ за извършване на оценки на изпълнение на стратегии за ВОМР.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките, подпрепоръката е оценена като частично изпълнена. От МЗХ се посочва, че на МИГ са предоставяни методически указания от експертите на отдел ВОМР, във връзка с изпратения на 01.06.2022 г. документ „Оценка на ВОМР – наръчник за МИГ и МИРГ“. Методическата помощ е предоставяна по телефона и на срещи с отделни представители и служители на МИГ, провеждани в МЗХ. От Асоциация Българска национална ЛИДЕР мрежа е проведено обучение на МИГ (29.11.2022 г. – 30.11.2022 г.) на тема „ВОМР – успехи и предизвикателства“, и поглед към бъдещето“. Част от обучението включва и извършване на оценка на СВОМР - планиране, изпълнение, методи за оценка, събиране на данни и анализиране на резултатите. Обучения на МИГ не се организирани от отдел ВОМР.⁴²

При настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките е установено, че в приложената към писмото на заместник-министъра на земеделието и храните проект на заповед на ръководителя на УО на СПРЗСР за утвърждаване на „Указания за извършване на оценки от местни инициативни групи на стратегии за Водено от общностите местно развитие, финансирани от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г.“ е предвидено извършване на обучение по изпълнението на указанията, но след сключване на споразумения за изпълнение на стратегиите.⁴³

До приключване на повторната проверка за изпълнение на препоръките, заповедта не е подписана от ръководителя на УО на СПРЗСР.⁴⁴

Подпрепоръка 6.2. е в процес на изпълнение.

6. По препоръка 8. За следващия програмен период:

*8.1. Да се утвърдят указания с ясно определени ред, форми (изготвяне на годишни доклади, включително проверка на годишни доклади, посещения на място и др.) и процедури за осъществяване на мониторинг на стратегии за ВОМР от МИГ, които да се предоставят на всички местни инициативни групи.*⁴⁵

Подпрепоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I., т. 4.1. от одитния доклад, че в обхвата на задълженията на МИГ, посочени в Наредба № 22 от 2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 са: наблюдение на изпълнението на проектите към стратегията, посещения на място на кандидати и получатели на финансова помощ, изготвяне на доклади, отчети и справки и др., във връзка с изпълнението на стратегията, изисквани от УО на ПРСР 2014-2020 или от друг УО. Изброяването на различните форми за наблюдение, без въвеждане на ясно определени правила за извършването им, не осигурява ефективното изпълнение на дейностите от МИГ.

³⁹ Одитно доказателство № 1 - Отговор по т. 6.1 и Приложение „3.Приложение“ –Проект на заповед и проект на указания

⁴⁰ Одитно доказателство № 1

⁴¹ Част „Констатации и оценки“, Раздел II., т. 1.1.2 от одитен доклад № № 0300201119

⁴² Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

⁴³ Одитно доказателство № 1

⁴⁴ Одитно доказателство № 1

⁴⁵ Част „Констатации и оценки“, Раздел I., т. 4.1 от одитен доклад № № 0300201119

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките, подпрепоръката е оценена като неизпълнена. В писмо от УО на ПРСР 2014-2020/СПРЗСР в МЗХ относно изпълнението на подпрепоръката е посочено, че при разработването на Условието за изпълнение на стратегиите за ВОМР през програмен период 2023-2027 г., от УО ще се въведат указания към МИГ относно изготвянето на годишните доклади и осъществяването на мониторинг по стратегиите за ВОМР, както и разработване на свои правила в тази връзка. Към отговора не е приложен проект на указания.⁴⁶

Във връзка с настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г. заместник-министърът на земеделието и храните посочва, че в чл. 33 ал. 2 и 3 и в Глава четвърта „Подбор, изпълнение и мониторинг на проекти към стратегията за ВОМР, финансирани от ЕЗФРСР и ЕФМДРА“ от ПМС № 494 на МС от 30 декември 2024 година са включени разпоредби, уреждащи мониторинга върху изпълнението на стратегиите за ВОМР от МИГ.⁴⁷

Към писмото са приложени разработени „Указания за извършване на оценки от местни инициативни групи на стратегии за Водено от общностите местно развитие, финансирани от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г.“ и проект на заповед за тяхното утвърждаване. Указанията включват общи изисквания по отношение на планиране от страна на МИГ на мониторинга и оценките на стратегиите за ВОМР; извършване на оценка и използване на резултатите от оценката.⁴⁸

До приключване на повторната проверка за изпълнение на препоръките, указанията не са утвърдени от ръководителя на УО на СПРЗСР.⁴⁹

Подпрепоръка 8.1. е в процес на изпълнение.

8.2. Да се възложи на МИГ да разработят и приемат правила/ процедури за извършване на мониторинг на изпълнението на съответната стратегия за ВОМР, в т. ч. изготвяне на годишни доклади, извършване на посещения на място и др.⁵⁰

Подпрепоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 4.2 и т. 5.1.4. от одитния доклад, че е:

- наблюдавана различна практика на изготвяне на докладите, разглеждане и одобряване от органите на МИГ от одитната извадка и липсата на утвърдени вътрешни правила/ процедури от МИГ за процеса на събиране и обобщаване на данните за изпълнение на стратегии за ВОМР и докладване на резултатите на органите на МИГ и УО на програмите;
- различия в текстовете на споразуменията за изпълнение на стратегиите за ВОМР относно статута на МИГ при еднофондово финансиране и многофондово финансиране, които са следствие на липсата на ясно определени нормативни разпоредби за начина и формите на извършване на мониторинг за изпълнение на стратегиите за ВОМР от МИГ, вкл. за посещения на място.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките, подпрепоръката е оценена като неизпълнена. В писмо от УО на ПРСР 2014-2020 в МЗХ относно изпълнението на подпрепоръката е посочено, че при разработването на Условието за изпълнение на стратегиите за ВОМР през програмен период 2023-2027 г., от УО ще се въведат указания към МИГ относно изготвянето на годишните доклади и осъществяването на мониторинг по стратегиите за ВОМР, както и разработване на свои правила в тази връзка. Към отговора не е приложен проект на указания.⁵¹

Във връзка с настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г., заместник-министърът на земеделието и храните посочва, че в чл. 33 ал. 2 и

⁴⁶ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

⁴⁷ Одитно доказателство № 1

⁴⁸ Одитно доказателство № 1

⁴⁹ Одитно доказателство № 1

⁵⁰ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 4.2 и т. 5.1.4. от одитен доклад № 0300201119

⁵¹ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

3 и в Глава четвърта „Подбор, изпълнение и мониторинг на проекти към стратегията за ВОМР, финансирани от ЕЗФРСР и ЕФМДРА“ от ПМС № 494 на МС от 30 декември 2024 година са включени разпоредби, уреждащи мониторинга върху изпълнението на стратегиите за ВОМР от МИГ.⁵²

При проверката е установено, че в чл. 33, ал. 3 от ПМС № 494 от 2024 г. е въведено изискване МИГ да изготвят правила за извършване на мониторинг върху изпълнението на СВОМР от МИГ.

Подпрепоръка 8.2. е изпълнена.

8.3. *Да се въведат в нормативния акт изисквания относно вида (текущ и/или последващ) и формата (по документи и/или чрез проверки на място) на осъществяване на мониторинг върху изпълнението на СВОМР от МИГ.*⁵³

Подпрепоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 4.1. от одитния доклад, че осъществяването на мониторинг на изпълнението на стратегиите за ВОМР и провеждането на конкретни дейности за оценка на тези стратегии е сред основните задачи на МИГ, определени в Регламент (ЕС) № 1303/2013. В изпълнение на изискванията на Правото на общността, в националното законодателство е въведено задължение за мониторинг на стратегиите на ВОМР от МИГ, без да са регламентирани ред и процедури за осъществяването на тази дейност.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките, подпрепоръката е оценена като неизпълнена. В писмо на УО на ПРСР/СПРЗСР в МЗХ относно изпълнението на подпрепоръката е уточнено, че нормативният акт е в процес на изготвяне съвместно с УО на всички участващи във финансирането на подхода програми. В проекта на нормативен акт са включени текстове относно изискванията за осъществяване на мониторинг върху изпълнението на СВОМР от МИГ. Към отговора не е приложен проект на нормативен акт.⁵⁴

Във връзка с настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г., заместник-министърът на земеделието и храните посочва, че в чл. 33 ал. 2 и 3 и в Глава четвърта „Подбор, изпълнение и мониторинг на проекти към стратегията за ВОМР, финансирани от ЕЗФРСР и ЕФМДРА“ от ПМС № 494 на МС от 30 декември 2024 година са включени разпоредби, уреждащи мониторинга върху изпълнението на стратегиите за ВОМР от МИГ.⁵⁵

При проверката е установено, че в чл. 34 и чл. 47 от ПМС № 494 от 2024 г. са въведени изисквания относно осъществяването на мониторинг върху изпълнението на СВОМР от МИГ.

Подпрепоръка 8.3. е изпълнена.

7. По препоръка 9 *Да се въведе съгласувателна процедура между УО на ПРСР и УО на оперативните програми, по годишните доклади за изпълнение на стратегиите за ВОМР, изготвяни от МИГ, с определяне на срок и становище от управляващите органи на оперативните програми за съгласуване.*⁵⁶

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 4.1 и т. 4.3. от одитния доклад, че:

- в Наредба № 22 от 2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 на министъра на земеделието и храните е въведено изискване за изготвяне от МИГ и представяне на УО на ПРСР 2014-2020 и на УО на останалите програми годишен доклад за отчитане изпълнението на стратегия за ВОМР, в срок до 15 февруари на следващата календарна година.

⁵² Одитно доказателство № 1

⁵³ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 4.1. от одитен доклад № 0300201119

⁵⁴ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

⁵⁵ Одитно доказателство № 1

⁵⁶ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 4.1 и т. 4.3 от одитен доклад № 0300201119

Управляващият орган на ПРСР 2014-2020 разглежда и одобрява годишните доклади на МИГ, след изразяване на становище от съответните УО, страни по споразумението за изпълнение на стратегия за ВОМР. Посоченото задължение на МИГ е допълнено и с изменението на ПМС № 161 от 04.07.2016 г., от м. април 2017 г., като част от дейностите за мониторинг на проектите в рамките на стратегия за ВОМР. Задължения по одобряване на годишните доклади на МИГ от УО на ПРСР 2014-2020 и съгласуване, чрез изразяване на становище от УО на останалите програми, в ПМС № 161 от 04.07.2016 г. не е регламентирано;

- изисквания за съгласуване на годишните доклади са включени в раздел „Мониторинг“, на глава ВОМР от процедурните наръчници на част от оперативните програми. За координация и взаимодействие между УО на ПРСР 2014-2020 и УО на оперативните програми относно съгласуване на изготвените от МИГ годишни доклади за отчитане изпълнението на стратегиите за ВОМР не е приета конкретна процедура, с определени срокове.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките, препоръката е оценена като неизпълнена. В писмо на УО на ПРСР/ СПРЗСР в МЗХ относно изпълнението на препоръката е посочено, че в проекта на нормативен акт се съдържат текстове относно съгласувателната процедура. Нормативният акт е в процес на изготвяне съвместно с УО на всички участващи във финансирането на подхода програми. В случай, че УО на СПРЗСР е отговорен управляващ орган през програмен период 2023-2027 г., годишните доклади след одобрението от УО на СПРЗСР ще бъдат изпращани на другите УО само за информация, а не за одобрение. Към отговора не е приложен проект на нормативен акт.⁵⁷

При извършване на настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г., от заместник-министъра на земеделието и храните е посочено, че „Стратегиите за ВОМР на местните инициативни групи се предвижда да бъдат еднофондови с финансиране от ЕЗФРСР и с включено допълващо финансиране от програми, чрез приложения към стратегията, като УО на ОП ще отварят целенасочени приеми за кандидати от територията на местните инициативни групи. В тази връзка годишните доклади на МИГ няма да се предоставят на УО на програми осигуряващи допълващо финансиране“.⁵⁸

При проверката е установено, че съгласно разпоредбите на чл. 34, ал. 2 на ПМС № 494 от 2024 г., одобряването на годишният доклад за отчитане изпълнението на стратегията за ВОМР, който се изготвя от МИГ, следва да се одобрява само от УО на СПРЗСР.⁵⁹ Управляващите органи на програмите, от които се предоставя допълващо финансиране, нямат задължения по повод одобряването на доклада, поради което отпада необходимостта от наличието на съгласувателна процедура.

Препоръка 9 не подлежи на изпълнение.

8. По препоръка 10. *Да се инициират нормативни промени като се въведат изисквания за определяне на съдържанието на годишните доклади за изпълнението на стратегиите за ВОМР, изготвени от МИГ, срок за одобрение от УО на ПРСР 2014-2020, ред за коригиране на установена нередовност, непълнота или неяснота на представения доклад и уведомяване на МИГ, както и задължение за разглеждане и одобряване на докладите от Общото събрание и Управителния съвет на МИГ.*⁶⁰

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 4.1. от одитния доклад, че освен въвеждане на задължение на МИГ за докладване изпълнението на стратегия за ВОМР в определен срок, публикуване на доклада, одобряването от УО на ПРСР, след изразяване на становище от УО на оперативните програми, правила и ред относно тази дейност не са нормативно определени. Липсват

⁵⁷ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

⁵⁸ Одитно доказателство № 1

⁵⁹ Чл. 34, ал. 2 от ПМС № 494 на МС от 30.12.2024 г. за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 – 2027 г. - обн., ДВ, бр. 1 от 03.01.2025 г., в сила от 03.01.2025 г.

⁶⁰ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 4.1 от одитен доклад № 0300201119

нормативни изисквания за определяне на съдържанието на докладите; срокове за одобрение от УО на ПРСР; ред за коригиране на установена нередовност, непълнота или неяснота на представения доклад и уведомяване на МИГ, както и задължение за разглеждане и одобряване на докладите от Общото събрание и Управителния съвет на МИГ.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките, препоръката е оценена като неизпълнена. В писмо на УО на ПРСР/СПРЗСР в МЗХ относно изпълнението на препоръката е посочено, че процедурата е включена в проекта на нормативен акт, който е в процес на изготвяне съвместно с УО на всички участващи във финансирането на подхода програми и ще бъде издаден на основание чл. 28, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ. Образецът на доклад ще бъде част от условията за изпълнение на стратегии за ВОМР. Към отговора не са приложени посочените документи.⁶¹

При извършване на настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г., от заместник-министъра на земеделието и храните е посочено, че процедурата за одобрението на годишните доклади е разписана в чл. 34 на ПМС № 494 от 2024 г., образецът на годишен доклад ще бъде част от условията за изпълнение по процедурата. Подготвен е проект на образец на годишен доклад.⁶²

При проверката е установено, че в чл. 34 от ПМС № 494 от 2024 г. са въведени изисквания относно одобряването на годишния доклад за отчитане на изпълнението на стратегиите за ВОМР от МИГ по отношение на:

- одобряване на доклада от колективния върховен и колективния управителен орган на МИГ;
- определяне на срок за одобряване на годишния доклад от УО на СПРЗСР;
- определен е срок за връщане на годишния доклад на МИГ, за отстраняване на непълноти и/или неточности.

При проверката на публикуваните в ИСУН „Условия за изпълнение по процедура BG06AFSP001-1.001 „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“, в Приложенията към тях, не е включен образец на годишен доклад.

Към 12.11.2025 г. не са извършени изменения в „Условията за изпълнение по процедура BG06AFSP001-1.001 и не е утвърден образец на годишен доклад.“⁶³

Препоръка 10 е изпълнена частично.

9. По препоръка 11. *Да се оптимизира в посока увеличаване на числеността на персонала административния капацитет на отговорното структурно звено за прилагане на подхода ВОМР към Управляващия орган на ПРСР.*⁶⁴

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I., т. 1.3.2.1. от одитния доклад, че се наблюдава тенденция към намаляване на утвърдената численост в отговорното структурно звено в УО на ПРСР по прилагане на подхода ВОМР. Към 01.01.2015 г. отделът е с утвърдена численост от 13 щатни бройки експертен персонал и 9 служители допълнителна численост по ПМС № 230 от 2009 г., или общо. От 21.04.2015 г. е извършено реструктуриране в дирекция „Развитие на селските райони“, в резултат на което утвърдената численост на отдела е намалена на 9 щатни бройки експертен състав и 5 служители по ПМС № 230 от 2009 г., или общо 14. През 2017 г. отново са намалени щатните бройки на експертите - с 2, а през 2019 г. са увеличени с 1, или утвърдената обща численост към 31.12.2019 г. е 13.

Относителният дял на заетите експертни служители и допълнителната численост по ПМС № 230 от 2009 г. в отдел ВОМР към 01.01.2015 г. и към 31.12.2019 г. е 77 на сто спрямо утвърдената численост към посочения период.

⁶¹ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

⁶² Одитно доказателство № 1

⁶³ <https://eumis2020.government.bg/bg/s/Procedure/Info/675b2caf-ddcb-4716-809f-b986a404a006>

⁶⁴ Част „Констатации и оценки“, Раздел I., т. 1.3.2.1 одитен доклад № 0300201119

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките, препоръката е оценена като неизпълнена. В писмо на УО на ПРСР 2014-2020/СПРЗСР в МЗХ относно изпълнението на препоръката е посочено, че в отдел ВОМР е назначен един експерт по ПМС № 209 от 2015 г., а един експерт е в отпуск по майчинство. Началникът на отдел ВОМР е предоставял доклади относно необходимостта за организиране на работата по подхода ВОМР за програмния период 2023 – 2027 г. до ръководствата на министерството, но към 19.09.2023 г. не е взето съответното управленско решение.

Към 01.09.2023 г. утвърдената численост на отдел ВОМР в дирекция „Развитие на селските райони“ е 9 служители на служебно правоотношение и 5 служители, допълнителен персонал по ПМС № 209 от 2015 г. или общо 14 бр., с което е достигната числеността на структурното звено от 21.04.2015 г., което е с 1 бр. повече от числеността към 31.12.2019 г. Заетите с прилагането на подхода ВОМР към 31.09.2023 г. са 9 служители по служебно правоотношение и 3 служители по ПМС № 209 от 2015 г. или общо 12 длъжности, което показва увеличение с 10 на сто спрямо относителният дял на заетите длъжности към 31.12.2019 г. От посочените данни не може да се твърди, че е постигнато оптимизиране на административния капацитет на отговорното структурно звено за прилагане на подхода ВОМР към Управляващия орган на ПРСР, в т.ч. чрез увеличаване на числеността на персонала.⁶⁵

Във връзка с настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г., от заместник-министъра на земеделието и храните е приложена справка за числеността на Отдел „Водено от общностите местно развитие“, дирекция „Развитие на селските райони“, изготвена от дирекция „Човешки ресурси“ в МЗХ.⁶⁶

Съгласно предоставена справка от МЗХ, към 30.09.2025 г. утвърдената численост на персонала на отдел „Водено от общностите местно развитие“ е 9 служители по служебно правоотношение и 6 служители по трудово правоотношение, допълнителен персонал по ПМС № 131 от 21 юли 2025 г.⁶⁷ в сила от 23.09.2025., или общо 15 броя. Заетите с прилагането на подхода са общо 13 служители, от които 9 - по служебно правоотношение и 4 служители – по трудово правоотношение.⁶⁸

През периода 2021-2027 г. утвърдената численост на персонала в отдел ВОМР (по служебно и трудово правоотношение) е увеличена с 15,38 на сто спрямо утвърдената численост към 31.12.2019 г. (или с 2 бр.), за сметка на допълнителен персонал, назначаван за срока на прилагане на СПРЗСР 2023-2027. Към месец септември 2025 г. относителният дял на заетите служители е 86,67 на сто от общо утвърдената численост на персонала, който също надвишава установеният при извършването на одита (77 на сто).

Препоръка 11 е изпълнена.

II. При осъществения контрол за изпълнението на препоръките към изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ чрез повторна проверка се установи:

1. По препоръка 1. *За да се осигури в максимална степен интегриране на информацията относно изпълнението на мерките и дейностите, финансирани със средства от ЕЗФРСР, да се предприемат действия за ускоряване на процесите по изграждане на:*

⁶⁵ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

⁶⁶ Одитно доказателство № 1

⁶⁷ Постановление на Министерски съвет № 131 от 21 юли 2025 г. за назначаване на допълнителен персонал за нуждите и в срока на прилагане на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони (2023 – 2027 г.) със средства от „Техническа помощ“ и на персонал на местните инициативни групи, изпълняващи стратегии за водено от общностите местно развитие, финансирани със средства от интервенция П.Ж.5 „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“, обн. ДВ бр. 59, от 22.7.2025 г.

⁶⁸ Одитно доказателство № 1

1.2. Информационния модул за мониторинг като част от ИСАК, с оглед през следващия програмен период да бъде въведен в действие⁶⁹

Подпрепоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.4.3. от одитния доклад, че в ПРСР 2014-2020 г. е предвидено изграждане на информационен модул за наблюдение, като част от информационната система на ДФЗ-РА, с възможности за отчитане в реално време на всички индикатори по индикаторен план и резултата от изпълнението на мерките. Целта е автоматично извеждане на достоверни стойности за тяхното изпълнение, включително индикаторите за резултат, за продукт, финансовите и целевите индикатори и индикаторите от рамката за изпълнение. Разработването на информационния модул за мониторинг следва да се извърши от ДФЗ-РА, съгласувано с УО.

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките е установено, че подпрепоръката е „в процес на изпълнение“, тъй като:

- Към края на м. април 2020 г. модулът за автоматично извеждане на показателите за финансов и индикаторен напредък е в процес на изграждане. До звено ИСАК в ДФЗ е изпратена утвърдена заявка за изграждане на автоматизиран модул, с уточнени параметри по различни мерки от ПРСР. Взето е решение заявката за модула да се препрати за съгласуване и изпълнение от външен изпълнител. Според ДФЗ-РА проблем в изграждането на модула е структурата на събираните данни, което налага ръчната им обработка и невъзможността към посочения период процесът да бъде автоматизиран.

- При проверката на изпълнението на подпрепоръката е установено, че съгласно измененията в ЗПЗП интервенциите по СПРЗСР 2023 – 2027 г. няма да се обработват по реда на ЗУСЕФСУ, т. е. в ИСУН 2020 с изключение на подхода ВОМР. В тази връзка по преценка на ДФЗ-РА е нецелесъобразно, включително финансово, да бъдат изградени интерфейс и модул между ИСУН 2020 и ИСАК. С изменението на ЗПЗП от 01.01.2023 г. е предвидено ДФЗ-РА, съгласувано с УО на СПРЗСР 2023 – 2027 г., да създадат Електронна информационна система, съдържаща информация относно изпълнението на Стратегическия план⁹¹. Информацията е необходима за наблюдение и докладване на изпълнението на СПРЗСР 2023 – 2027 г., за наблюдение на напредъка по заложените цели и целеви стойности, вкл. информация за всеки ползвател на помощ и операция. Заедно с разработването на информационната система (ЕИС) на ДФЗ-РА за периода 2023-2027, Разплащателната агенция, съгласувано с УО, следва да разработи и информационен модул за мониторинг“.

- Според ДФЗ-РА е извършено подобрене на наличните в ИСАК клонове, в които се попълват данните за наблюдение и оценка по подадените искания за плащане, като клоновете са допълнени с необходимата за отчитането информация и са максимално автоматизирани. Информацията, необходима за изготвяне на справки за отчитане на показателите за финансов и индикаторен напредък, се изтегля от клоновете автоматизирано в регистри.

- Съгласно Устройствения правилник на ДФЗ-РА за прилагането на интервенциите по СПРЗСР 2023 – 2027 г. е създадена нова дирекция „Мониторинг, докладване и оценка“, която да обобщава всички данни относно изпълнението на Стратегическия план, които са необходими за мониторинга и оценката, и по-специално за наблюдението на напредъка към заложените цели и целеви стойности.

Към 27.09.2023 г. от дирекцията са предприети действия по организиране на изграждането на система, която да позволява извличането на наличните данни от ИСАК в предварително дефинирани справки, които все още не са окончателно фиксирани от страна на МЗХ, и да генерира годишния доклад за качеството на изпълнението по чл. 134 от Регламент 2021/2115. Предвижда се да има модул, в който да се обобщават всички данни предоставени по време на заявяването и плащането, кодирани от оперативните дирекции съгласно относимите им показатели за мониторинг, отчитане и т.н., както регламентите предвиждат.⁷⁰

⁶⁹ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.4.3 от одитен доклад № 0300201119

⁷⁰ Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одитен доклад № 0300201119

Във връзка с настоящата повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г., от изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ е посочено, че за изграждане на „Информационен модул за мониторинг като част от ИСАК, с оглед през следващия програмен период да бъде въведен в действие“, със заповед на изпълнителния директор на ДФЗ⁷¹ е възложено на всички дирекции, прилагащи интервенции от СПРЗСР 2023 – 2027 г., включително и дирекция „Финансова“, да съберат и да предоставят всички необходими данни за изготвянето на Годишния доклад за качеството на изпълнение на СПРЗСР, във връзка със задълженията на Държавен фонд „Земеделие“ по чл. 134 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета, в това число и дезагрегираните данни за интервенциите и бенефициентите, съгласно изискванията на чл. 9 и чл. 10 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1475 на Комисията. В тази връзка, е изградена вътрешна секция „Наблюдение и докладване на СПРЗСР“ на следния адрес: <https://isac.dfz.bg/iacsprod/f?p=230:30:6655968124796::NO>, където следва да се трансферират, съхраняват и обобщават всички данни, предоставени от прилагащите дирекции.⁷² Тъй като секцията е във вътрешните ИС на ДФЗ, линкът не е достъпен за потребители без потребителско име и парола.

При извършена от одитния екип проверка на място в Държавен фонд „Земеделие“ се установи, че е изградена секция „Наблюдение и докладване на СПРЗСР“ за периода 2023 – 2027 г. за ИСАК-базираните интервенции от развитие на селските райони. Подадена е заявка за създаване на структура – Регион „Докладване на ЛИДЕР/ВОМР“ за въвеждане на данни от външни файлове, прехвърляне в модула за „Наблюдение и докладване“ и генериране на файл за докладване на ЛИДЕР/ВОМР. Предвидено е подсекцията да е организирана в три свързани подраздела и да включва структуриране на моделна схема за данни, съгласно елементите от файлове относно:

- Идентификация на МИГ;
- Данни, свързани с дейностите на МИГ;
- Данни, свързани с финансирането на МИГ.

За всеки един от показателите е определен типа на данните, предвидено е извършване на проверка на данните и възможност за филтриране по финансови години, както и за всеки един от показателите. Данните се експортират в EXCEL с възможност за генериране във формат „.xml“, съвместим със SFC2021⁷³ и да се зареждат от файлове с разширение „.csv“ или „.xlsx“. Предвидено е да покриват напълно изискванията, заложи в европейското законодателство за изготвяне на годишния доклад за качеството на изпълнението.

Към 07.11.2025 г., в секция „Наблюдение и докладване на СПРЗСР“ в ИС на ДФЗ няма данни за интервенции, свързани с подхода ЛИДЕР/ВОМР, тъй като по тях няма извършени плащания през финансова 2023 и 2024 година.

Подпрепоръка 1.2. е в процес на изпълнение.

2. По препоръка 2 *Да се осигури достъп на служителите на отговорното структурно звено за прилагане на подхода ВОМР към Управляващия орган на Програмата за развитието на селските райони до ИСАК.*⁷⁴

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.4.3. от одитния доклад, че за целите на мониторинга на подхода ВОМР, достъп до ИСАК е предоставен само на част от служителите от УО на ПРСР 2014-2020 г. Служителите на отдел ВОМР в УО на ПРСР нямат достъп до модулите на ИСАК и възможност за генериране на справки по определени критерии, независимо че отделът е

⁷¹ Заповед № 03-РД/4875 от 12.10.2023 г. на изпълнителния директор на ДФЗ

⁷² Одитни доказателства № 2 № 4 и 5;

⁷³ Съгласно изискванията на чл. 16 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1475 на Комисията от 6 септември 2022 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на оценката на стратегическите планове по ОСП и представянето на информация за мониторинга и оценката

⁷⁴ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.4.3. от одитен доклад № 0300201119

отговорно структурно звено за прилагане на подхода. Информацията от ИСАК, необходима за мониторинга на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие” се изисква и предоставя от ДФЗ-РА с писма. От ДФЗ-РА. се изпращат на УО на ПРСР и ежесмесечни справки с основни данни за напредъка, в т. ч. по подмярката. При проверката е установено, че е налице противоречива информация за хода на изпълнението на препоръката от страна на МЗХ и ДФЗ-РА:

При осъществения през 2024 г. контрол за изпълнение на препоръките е установено, че към първоначално представена на Сметната палата информация от МЗХГ, във връзка с предприетите действия за изпълнението на препоръката, е приложено писмо вх. № 10-1057 от 16.11.2021 г. на заместник изпълнителен директор на ДФЗ до заместник-министър на земеделието, храните и горите, в което се посочва, че за осигуряване на достъп до ИСАК е необходимо да се предоставят данни за лицата от отговорното структурно звено, на които да се предостави достъпа.

В рамките на осъществения контрол за изпълнение на препоръката през 2024 г. от МЗХ е представено писмо № 10-1057 от 16.12.2021 г. на ръководителя на УО на ПРСР до изпълнителния директор на ДФЗ, с което се изисква предоставяне на достъп до ИСАК за всички служители от отдел ВОМР в дирекция „Развитие на селските райони“. Същевременно, в него се посочва, че списъкът на експертите от отдела, с данни за тях, е изпратен на ДФЗ-РА с писмо от м. май 2019 г. и се иска добавяне към списъка на още един служител.

Независимо от провежданата кореспонденция между МЗХ и ДФЗ, проблемът не е решен и служителите на отдел ВОМР нямат достъп до ИСАК.

Препоръката е оценена като неизпълнена.

При извършване на повторна проверка за изпълнение на препоръките, с писмо от 23.10.2025 г. от изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ е посочено, че е осигурен достъп до Интегрираната система за администриране и контрол на служители от отдел ВОМР към Министерство на земеделието и храните. С нарочно писмо с изх. № 07-0400/12518#2 от 21.10.2024 г. са уведомили отговорното структурно звено за прилагане на подхода ВОМР към Управляващия орган на Програмата за развитите на селските райони за безпроблемното достъпване в системата ИСАК.⁷⁵

Препоръка 2 е изпълнена.

⁷⁵ Одитно доказателство № 2 с приложения

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Повторната проверка на изпълнението на препоръките на Сметната палата, дадени с одитен доклад № 0300201119 за извършен одит „Мониторинг и оценка на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2019 г., показва, че от министъра на земеделието и храните и изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ са предприети действия за изпълнението на дадените препоръки.

От дадените на министъра на земеделието и храните 9 (девет) препоръки, от които 4 (четири) с общо 7 (седем) подпрепоръки, оценени при осъществения през 2024 г. последващ контрол като неизпълнени, частично изпълнени или в процес на изпълнение:

- 4 (четири) препоръки с 3 (три) подпрепоръки са изпълнени;
- 3 (три) препоръки с 4 (четири) подпрепоръки са в процес на изпълнение;
- 1 (една) препоръка е изпълнена частично;
- 1 (една) препоръка не подлежи на изпълнение.

От дадените на изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ 2 (две) препоръки, с 1 (една) подпрепоръка, оценени при осъществения през 2024 г. последващ контрол като неизпълнени, частично изпълнени или в процес на изпълнение:

- 1 (една) препоръка е изпълнена;
- 1 (една) препоръка с 1 (една) подпрепоръка е в процес на изпълнение.

В хода на проверката са събрани 6 (шест) броя одитни доказателства.

Докладът за резултатите от проверката за изпълнението на препоръките е изготвен при спазване на Рамката за професионални становища, издадена от Комитета за професионални стандарти на Международната организация на върховните одитни институции - ИНТОСАЙ и Наръчника за прилагане на международно признатите одитни стандарти и одитната дейност на Сметната палата.

Докладът за резултатите от проверката за изпълнението на препоръките е приет на основание чл. 50, ал 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 467 от 05.12.2025 г. на Сметната палата.

ОПИС НА ДОКАЗАТЕЛСТВАТА

№	Доказателства	Брой листа
1.	Писмо вх. № 04-09-13#6 от 23.10.2025 г. от заместник-министъра на земеделието и храните относно повторен контрол за изпълнение на препоръките по одитен доклад № 0300201119 за извършен одит „Мониторинг и оценка на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2019 г. с приложения: - Постановление № 494 на МС от 30.12.2024 г. за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 – 2027 г., обн., ДВ, бр. 1 от 03.01.2025 г., в сила от 03.01.2025 г.; - Условия за кандидатстване за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.; - проект на Заповед за утвърждаване на Указания за извършване на мониторинг на стратегиите за Водено от общностите местно развитие от местните инициативни групи и проект на Указания; - проект на Образец на годишен доклад за отчитане изпълнението на стратегия за Водено от общностите местно развитие (СВОМР); - справка за числеността на отдел „ВОМР“ към 30.09.2025 г.; - писмо вх. № 04-09-13#2 от 23.10.2024 г. от министъра на земеделието и храните до председателя на Сметната палата; - писмо вх. № 04-09-13#3 от 04.11.2024 г. от заместник-председателя на Сметната палата до председателя на Сметната палата; - писмо вх. № 04-09-13#4 от 07.11.2024 г. от председателя на Сметната палата до министъра на земеделието и храните; - писмо изх. № 04-09-13#5 от 13.10.2025 г. от ръководителя на одитния екип до министъра на земеделието и храните за предоставяне на информация и документи за изпълнение на препоръките	10 Електронен носител CD – 1 бр.
2.	Писмо вх. № 70-00-25#2 от 23.10.2025 г. от изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ с информация относно предприетите мерки и действия за изпълнение на дадените препоръки с одитния доклад с приложения: - Заповед № 03-РД/4875 от 12.10.2023 г. на изпълнителния директор на ДФЗ за събиране и представяне на данни за изпълнение на СПРЗСР с приложения; - екранна снимка от модул „Наблюдение и докладване на СПРЗСР; - писмо изх. № 07-4000/12518#2 от 21.10.2023 г. от изпълнителния директор на ДФЗ до Ръководителя на УО на СПРЗСР за предоставяне на достъп до ИСАК; - писмо вх. № 02-5000/1 от 14.10.2025 г. от ръководителя на одитния екип до изпълнителния директор на ДФЗ	16 Електронен носител CD – 1 бр.
3.	Електронно писмо от 07.11.2025 г. от Министерство на земеделието и храните с информация и документи, доказващи изпълнението или предприемането на действия за изпълнение на дадените препоръки с приложения	Електронен носител CD – 1 бр.
4	Електронно писмо от 10.11.2025 г. от Държавен фонд „Земеделие“, с информация и документи, доказващи изпълнението или предприемането на действия за изпълнение на дадените препоръки с приложения	Електронен носител CD – 1 бр.
5.	Електронно писмо от 11.11.2025 г. от Държавен фонд „Земеделие“, за предоставяне на допълнителна информация	Електронен носител CD – 1 бр.
6	Електронно писмо от 12.11.2025 г. от Министерство на земеделието и храните за предоставяне на допълнителна информация	Електронен носител CD – 1 бр.